

Tập 30 (Số 14-12-30)

Xin mở cuốn Khoa Chú quyển trung, trang một trăm mười, kinh văn phía trước có nêu một thí dụ, thí dụ rất cạn cợt, dễ hiểu, kinh văn phía sau là pháp hợp, hợp lại đoạn thí dụ này. Xin xem kinh văn, hàng thứ nhất:

Thị cố Địa Tạng Bồ Tát cụ đại từ bi cứu bạt tội khổ chúng sanh, sanh nhân thiên trung lĩnh thọ diệu lạc, thị chư tội chúng tri nghiệp đạo khổ, thoát đắc xuất ly vĩnh bất tái lịch.

是故地藏菩薩具大慈悲救拔罪苦眾生。生天人中令受妙樂。是諸罪眾知業道苦。脫得出離永不再歷。

Thế nên Bồ Tát Địa Tạng đầy đủ đức đại từ bi, cứu vớt những chúng sanh mắc tội khổ, khiến cho họ được sanh trong cõi trời, cõi người, hưởng sự vui sướng vi diệu. Những kẻ có tội đó biết rõ sự khổ trong nghiệp đạo rồi, khi đã được ra khỏi, vĩnh viễn chẳng trở vào nữa.

Đọc đoạn văn này xong chúng ta phải nên cảnh tỉnh, phòng bị. Bồ Tát khuyên răn hết thầy chúng sanh trong ác đạo, làm cho họ giác ngộ, sám hối, quay đầu. Phàm là ai trong ác đạo có thể sanh lên một niệm sám hối chân thật thì có thể thoát ra khỏi ác đạo liền, chúng ta thấy những sự việc này [được ghi chép] trong kinh điển rất nhiều. Có rất nhiều đồng tu coi xong nhưng không thể tin tưởng, cứ cho rằng cả đời tạo rất nhiều tội nghiệp, đọa vào ác đạo thì rất khó thoát ra, trong kinh này cũng nói đọa vào ác đạo rất khó thoát khỏi. Tại sao một niệm chân thật sám hối thì họ thoát ra khỏi rất dễ dàng? Nói thật ra chính là chúng sanh tạo ác nghiệp thật rất khó khởi lên một niệm chân thành sám hối [cho dù] nhỏ bé, đạo lý là như vậy. Họ có thể dấy khởi một niệm, họ thật sám hối, chẳng phải giả, thật sự quay đầu. Ngạn ngữ đời xưa ở Trung Quốc có nói ‘lãng tử quay đầu, vàng cũng không đổi’, một khi họ quay về thì họ là người tốt nhất trong các người tốt, vô cùng hiếm hoi! Vấn đề là họ ở trong ác đạo. Trong cõi người chúng ta có được bao nhiêu người sanh lên một niệm chân tâm [sám hối] quay về? Đầu óc của con người tinh táo hơn đầu óc của chúng sanh trong tam ác đạo rất nhiều. Chúng ta cũng có thể nói theo cách này, trong thập pháp giới càng lên cao thì đầu óc càng tinh táo, càng không mê; càng đi xuống thì càng mê hoặc, càng không tinh táo, ở cõi địa ngục thì mê đến cùng cực. Trong hoàn cảnh ấy, họ muốn sanh một tâm niệm thanh tịnh, một tâm niệm sám hối thì bạn phải biết đó là hy hữu, khó được biết mấy. Bởi vậy Phật mới nói rất khó thoát ra khỏi ác đạo, đạo lý là như vậy. Cùng một đạo lý, tại sao chúng ta đọa lạc trong luân hồi, vô lượng kiếp đến nay đời đời kiếp kiếp đều chẳng thoát ra khỏi

lục đạo luân hồi, nguyên nhân là gì? [Từ đây] bạn mới biết một niệm chân tâm sám hối ấy khó phát khởi vô cùng, đạo lý là như vậy.

Phàm thánh thật sự chỉ cách nhau ở một niệm, một niệm giác thì siêu phàm nhập thánh, một niệm mê thì vĩnh viễn đọa trong luân hồi, chỉ ở trong vòng một niệm mà thôi. Phật, Bồ Tát cứu độ chúng sanh chẳng có gì khác ngoài việc khuyên chúng sanh khởi một niệm giác, khởi một niệm giác này họ liền siêu sanh. Siêu sanh đến cảnh giới gì? Vậy thì phải coi mức độ giác ngộ của họ. Nếu là triệt để giác ngộ, từ địa ngục liền có thể thành Phật, bạn tin không? Chúng ta đọc kinh Vô Lượng Thọ thì sẽ tin, bốn mươi tám nguyện trong kinh Vô Lượng Thọ có thể làm cho chúng sanh trong chín pháp giới bình đẳng thành Phật, đây là điểm thù thắng của pháp môn này, công đức lợi ích của pháp môn này không thể nghĩ bàn. Nếu Phật không thể dạy cho chúng sanh trong địa ngục lập tức thành Phật thì trí huệ, khả năng của Phật đáng để cho chúng ta hoài nghi, Phật còn chuyện gì không thể làm được nữa chẳng? Đức Phật thật sự có thể làm được, vấn đề là chúng sanh trong địa ngục có chịu hợp tác hay không? Nếu không chịu hợp tác, không chịu tin tưởng, không chịu y giáo phụng hành thì Phật cũng chẳng có cách chi. Đây không phải là năng lực của Phật không đủ, mà là đối phương có chướng ngại, có nghiệp chướng. Mọi người hiểu rõ đạo lý này xong thì mới biết chân tâm rất đáng quý. Ngày nay chúng ta trong xã hội, bạn đã học Phật rồi, như thế nào gọi là học Phật? Bạn thật sự học Phật hay học giả. Thật sự học Phật thì chẳng có gì khác, phải dùng chân tâm, chẳng lừa gạt mình, chẳng lừa gạt chúng sanh, bạn dùng chân tâm. Nếu còn tự gạt mình và gạt người, một ngày bạn niệm mười vạn câu Phật hiệu cũng không dùng được, đúng như cô đức có nói ‘Hết bể cỏ họng cũng luống công’. Chúng ta bước vào Niệm Phật Đường có bao nhiêu người đạt được nhất tâm, bao nhiêu người có thể vãng sanh phẩm với vị cao, phải coi người ấy dùng tâm gì. Vãng sanh Tây Phương Cực Lạc thế giới bốn cõi, ba bậc, chín phẩm, bạn sanh vào phẩm nào cũng xem bạn dùng tâm gì. Nếu bạn dùng tâm chân thành rốt ráo viên mãn thì bạn nhất định sẽ sanh đến Thật Báo Trang Nghiêm Độ, thượng phẩm thượng sanh. Chư vị phải biết, Thật Báo Độ thượng phẩm thượng sanh, đến đó bèn làm Phật, bèn thành Phật. Do đó phải coi mức độ trong chân tâm của bạn.

Chân tâm còn có sai khác nữa ư? Có chứ, làm sao không sai khác được! Kinh Hoa Nghiêm nói về bốn mươi một địa vị Pháp Thân Đại Sĩ đều dùng chân tâm, dùng chân tâm nhiều ít chẳng đồng đều. Chỉ dùng một ít, dùng một chút chân tâm, thì đó là Viên Giác Sơ Trụ Bồ Tát; thêm một chút nữa thì đó là Nhị Trụ Bồ Tát. Do đó rốt ráo viên mãn chân tâm thì bạn sẽ ở quả vị Phật, quả địa Như Lai. Trong chân tâm của Đẳng Giác Bồ Tát còn xen

tạp một phẩm vọng, bốn mươi một phẩm hư vọng này gọi là Vô Minh, bốn mươi một phẩm vô minh, Ngài còn một phần vô minh chưa đoạn thì vẫn chưa viên mãn. Cho nên việc này hoàn toàn phải coi chúng ta dùng chân tâm hết bao nhiêu phần. Khi hiểu được đạo lý này, sự thật này thì tại sao không hoàn toàn dùng chân tâm? Chúng ta tận lực dùng tâm chân thành để cư xử với người, dùng đức báo đức, dùng đức báo oán, đó là Bồ Tát đạo. Quên ơn phụ nghĩa, dùng oán báo oán, đó là ác đạo chúng sanh, trong lục đạo chẳng phải là tam thiện đạo mà là tam ác đạo. Dùng vọng tâm bèn đọa ác đạo, lục đạo đều là ác đạo, dùng chân tâm thì siêu phàm nhập thánh. Do đó chúng ta đừng lo người ta dùng tâm gì để đối xử với chúng ta, họ dùng vọng tâm, thậm chí hủy báng mình, sỉ nhục mình, hãm hại mình, thì mình cũng vui vẻ tiếp nhận, vẫn cứ dùng tâm chân thành để đối xử với họ. Tại sao vậy? Mình muốn làm Phật, mình muốn vãng sanh được phẩm vị cao; họ chẳng muốn làm Phật, họ muốn vào tam ác đạo. Đây là việc sanh tử đại sự mà tôi thường nhắc đến, sau khi chết đi mười pháp giới bày trước mặt, chúng ta chọn cõi nào? Việc này rất quan trọng. Tôi chọn cõi Phật, Bồ Tát, họ vẫn chọn lục đạo luân hồi y như cũ, họ chọn đường của họ, tôi đi đường của tôi. Không thể vì họ vu oan chúng ta, hãm hại chúng ta rồi chúng ta phải trả đũa, [người có] tư tưởng này, hành vi này sẽ đọa vào tam ác đạo, mình [khởi tâm niệm này thì mình] cũng đi theo mà đọa vào tam ác đạo, đó là người ngu.

Chư Phật, Bồ Tát đại từ đại bi răn dạy chúng ta, đây tức là hai câu nói trong kinh *‘cụ đại từ bi, cứu bạt tội khổ chúng sanh’*. Vì tâm họ dùng không phải là tâm chân thành, cái thiện tâm trong vọng tâm ấy cũng chẳng tề lắm, họ chẳng dùng tâm ác mà dùng tâm thiện, một tâm niệm thiện này khởi lên, họ có thể thoát ly tam ác đạo, sanh đến cõi trời, người. Đến cõi trời người, chư Phật, Bồ Tát vẫn [lo lắng cho họ] như cũ, vẫn chẳng bỏ họ, đây gọi là đại từ bi. “Trong nhà Phật chẳng xả một người nào cả”, có phải là sự việc như vậy không? Đúng vậy, chư Phật, Bồ Tát thường thường chăm sóc mỗi người chúng ta; nhưng giống như trong kinh thí dụ, khi sanh đến cõi trời, chúng ta rất dễ bị mê hoặc, đọa lạc. Cõi trời người sung sướng hơn tam ác đạo nhiều, nhưng nếu hưởng vui trong cõi trời, người thì sẽ mê trở lại. Do đó khi Phật, Bồ Tát chăm sóc thì chúng ta nhất định phải hợp tác với quý Ngài, cũng là nói khi gặp nhân duyên thì tự mình phải biết nắm lấy, đừng bỏ qua, sau đó những sự an lạc mà chúng ta thọ nhận được mới gọi là ‘diệu lạc’. Diệu lạc là sự thọ dụng trong một đời vẫn niệm niệm giác chứ không mê, ‘sự an lạc’ như vậy mới là ‘diệu’. Trong ngũ dục lục trần khởi vọng tưởng, phân biệt, chấp trước thì liền chẳng an lạc nữa. Ở nơi nào cũng phân bì với người ta, những gì người khác có thì mình cũng có, người khác không có thì mình

cũng muốn có, có rồi còn muốn vượt trội hơn kẻ khác, cái lạc như vậy sẽ chẳng diệu. Cái lạc này đối với tinh thần, vật chất của chính mình đều có áp lực rất lớn, cái lạc như vậy đâu có diệu gì đâu.

Nếu chúng ta so sánh người Trung Quốc và người ngoại quốc thì liền biết rõ. Người Trung Quốc ngưỡng mộ người ngoại quốc, họ ở nhà lầu, mỗi người đều có xe hơi, đi ra đường đều có xe, trong gia đình đều được điện khí hóa, hiện đại hóa, gia đình sinh sống rất thoải mái. Người Trung Quốc nhìn thấy thì rất ngưỡng mộ, cứ cho rằng mình rất lạc hậu, tự cảm thấy rất buồn bực, cảm thấy rất khổ. Bạn chỉ nhìn thấy bề ngoài, chẳng nhìn sâu thêm một tầng; nếu đi sâu thêm một tầng sẽ thấy người Trung Quốc vui sướng, người ngoại quốc rất khổ thì bạn mới nhìn thấy chân tướng sự thật. Tại sao nói người ngoại quốc khổ? Hết thảy những hưởng thọ [vật chất] của họ đều là do mua thiếu chịu hết, ngân hàng cho vay, công ty bảo hiểm cho vay để mua, đều gánh rất nhiều nợ nần trên thân, họ đâu có vui sướng gì đâu? Mỗi ngày làm việc cực khổ như trâu như ngựa để kiếm tiền trả nợ, họ sống cuộc đời như vậy. Tuy người Trung Quốc sống cuộc đời thanh bần, ở trong lều tranh, xây bức tường gạch, lợp mái nhà lá, nhưng không chịu nợ nần, không nợ thì cả thân khỏe khoắn. Cuộc sống như vậy người ngoại quốc có nằm mơ cũng chẳng nghĩ tới. Người Trung Quốc làm việc xong, về nhà đầu óc nhàn rỗi, rất tự tại, mấy người bạn thân tụ lại tán dóc, ăn đậu phộng, nhâm nhi ly rượu, [thật là] vui sướng quá chừng. Người ngoại quốc làm sao có được những sự hưởng thọ này? Khi nghỉ phép thì họ đi tìm kích thích, tìm kích thích cũng như hút thuốc phiện, làm cho đời sống của họ thư giãn một chút. Vĩnh viễn khẩn trương, luôn mắc nợ, trả nợ, bị nợ nần bức bách, có vui sướng gì đâu? Tôi cư trú ở Mỹ hết mười lăm năm, tôi cảm thấy người Mỹ chẳng vui sướng bằng người Trung Quốc, đây là vì văn hóa khác nhau, bối cảnh lịch sử khác nhau. Đương nhiên chúng ta cũng nên nâng cao phẩm chất sinh hoạt, càng nên nâng cao phẩm chất của đời sống tinh thần.

Tôi còn nhớ lúc thọ giới, đây là việc bốn mươi năm trước. Đắc Giới Hòa Thượng là lão pháp sư Đạo Nguyên, trong giới đàn Ngài kể cho chúng tôi một câu chuyện, ấn tượng của chúng tôi rất sâu đậm, đây là một câu chuyện thật, chẳng giả. Ngài là người Tô Bắc, lúc nhỏ xuất gia làm tiểu sa-di, chỗ Ngài ở có một người ăn xin, con trai của người ăn xin này là một thương gia rất giàu có ở địa phương, buôn bán giàu có. Người con phát tài, còn người cha thì đi ăn xin nên bạn bè thân thích thấy vậy ai cũng trách mắng người con, người con cảm thấy cũng khó chịu, mặt thể diện nên phải rất nhiều người đi tìm cha mình, rất khó khăn lắm mới tìm được người cha. Rước về nhà xong thay quần áo cho ông, chăm sóc cúng dường cho ông đàng

hoàng, sai mấy người hầu hạ ông, để cho ông hưởng phước. Người cha này rất kỳ lạ, ở nhà gần một tháng thừa lúc không ai để ý ông ta lại lén trốn đi, trốn đi ăn xin như cũ. Về sau người ta cảm thấy rất hiếu kỳ nên hỏi ông: ‘Con ông rước ông về nhà hưởng phước, tại sao ông lại trốn đi?’ Ông nói: ‘Tôi về đó cũng như chịu tội vậy, giống như bị người ta nhốt trong chuồng, giống như con chim bị nhốt trong lồng, mỗi ngày được đút com, ngày tháng như vậy rất bức bối’. Ông nói tiếp ‘Tôi ra ngoài xin ăn, trên thân tôi chẳng có cái gì hết, đi đâu cũng có com ăn, ngày nào cũng đi đây đi đó, mệt thì kiếm chỗ nghỉ ngơi, ngày tháng như vậy vô cùng vui sướng!’. Người này hiểu được ‘thọ diệu lạc’. Do đó có thể biết người ta mỗi ngày ở nhà hưởng những thọ dụng vật chất, đó chẳng phải là diệu lạc, đó là tục lạc, tục nghĩa là chẳng nhẽ, tục chẳng kham nổi, là sự vui như vậy, đâu biết được diệu lạc?

Đức Phật Thích Ca Mâu Ni thị hiện cho chúng ta, ba y một bình bát, Ngài thọ dụng diệu lạc. Những nhu cầu con người sống trên đời cần có như ăn no, mặc ấm là đủ rồi. Thật sự hiểu được sinh hoạt, đó chính là đi đây đi đó, tiêu diêu tự tại, vậy mới gọi là nhân sanh, gọi là vui sướng. Có duyên thì tận tâm tận lực giúp đỡ chúng sanh, giúp đỡ xã hội, hy sinh dâng hiến cũng là diệu lạc. Chẳng cần danh, chẳng cần lợi, chẳng cần uy quyền chẳng cần địa vị, ngày nay gọi là làm việc thiện nguyện, bất luận ở địa vị nào cũng đều là làm việc thiện nguyện, trong đó có niềm vui chân thật, đó gọi là diệu lạc. Trong kinh Phật đã nói quá nhiều, đáng tiếc là chúng ta nghe xong, đọc xong nhưng vẫn chẳng giác ngộ, vẫn bị phiền não trói buộc y như cũ. Lỗi lầm này là ở tại chúng ta, chẳng thể oán trời, trách người. Đời người ngắn ngủi, mấy mươi năm chỉ như một khảy ngón tay, nhất định phải giác ngộ, nhất định phải biết làm thế nào sống qua ngày, sinh hoạt như thế nào mới là đúng đắn, lời dạy của đức Phật mới là đúng đắn. Phải nên nhìn thấu thế tục, phải thoát ly thế tục, đây chính là như nhà Phật thường nói siêu phàm nhập thánh, phải nhìn thấu suốt thế tục, siêu việt thế tục.

‘Thị chư tội chúng, tri nghiệp đạo khổ’, hai câu này vô cùng quan trọng. Kinh này vừa mở đầu, hết thầy chư Phật tán thán đức Phật Thích Ca Mâu Ni trong ngũ trước ác thế thị hiện thành Phật, ‘tri khổ lạc pháp’. Đức Phật biết pháp gì là khổ, pháp gì là vui. Chúng ta nghe lời dạy của đức Phật thì phải biết nghiệp đạo khổ. Nghiệp đạo là gì? Tạo nghiệp mà không giác ngộ thì gọi là nghiệp đạo. Chúng ta khởi tâm động niệm, ngôn ngữ tạo tác, mê chứ chẳng giác, tà chứ chẳng chánh, nhiễm chứ chẳng tịnh thì gọi là nghiệp đạo. Ngược lại khi chúng ta khởi tâm động niệm, ngôn ngữ tạo tác đều có thể giác mà không mê, chánh mà chẳng tà, tịnh mà chẳng nhiễm thì đó gọi là Bồ Tát đạo, đó là Phật đạo. Phật đạo và nghiệp đạo trên Sự chẳng

sai khác, sai khác ở tại một niệm (niệm đầu), một niệm giác thì là Phật, Bồ Tát, một niệm mê thì là nghiệp đạo khổ. Làm thế nào mới có thể ‘thoát đắc xuất ly’? Thoát là thoát khỏi ác đạo. Không những thoát ra khỏi tam ác đạo, mà phải thoát ra khỏi lục đạo luôn. Khi nào thoát khỏi? Hiện nay thoát khỏi. Hiện nay thoát khỏi như thế nào? Trong tâm đối với hết thảy pháp chẳng phân biệt, chẳng chấp trước thì thoát ra rồi.

Thoát khỏi chẳng phải là thoát khỏi hoàn cảnh này, chẳng phải vậy, chẳng nói bạn chạy trốn thế gian, đó là sai lầm; [thoát khỏi là] ngay trong thế gian nhưng vượt thoát thế gian. Chúng ta ăn cơm, ăn cơm cũng là thoát ly. Người thế gian ăn cơm, đối với việc ăn cơm vẫn còn phân biệt chấp trước, đó là nhiễm, là mê. Sống đời sống mê, tà, nhiễm, khi ăn cơm vẫn tương ứng với mê, tà, nhiễm, vậy là tạo nghiệp lục đạo, tạo nghiệp tam ác đạo, đó là nghiệp đạo khổ. Ăn cơm như thế nào mới thoát ly? Chẳng có phân biệt, chẳng có chấp trước, cái gì cũng ngon hết. Lạt có mùi vị của lạt, mặn có mùi vị của mặn, chẳng có phân biệt, chẳng có chấp trước. Trong sự ăn cơm, thoát ly lục đạo; trong khi mặc áo cũng vậy, nghĩa là từng ly từng tí trong đời sống hằng ngày, sinh hoạt chẳng khác mọi người; một người thì sống đời sống lục đạo, còn người kia thì sống đời sống thoát ly; một bên thì phân biệt chấp trước, một bên thì chẳng có phân biệt, chấp trước; một người tâm không thanh tịnh, còn người kia thì tâm vô cùng thanh tịnh. Có thể vĩnh viễn giữ được tâm thanh tịnh, vĩnh viễn không sanh phân biệt, chấp trước, đó là ‘vĩnh bất tái lịch’, bạn sẽ không trở lại con đường cũ, vĩnh viễn thoát ly lục đạo, lục đạo đều là ác đạo. Nói thêm với quý vị thập pháp giới cũng là ác đạo. Phật, Bồ Tát dạy chúng ta, chúng ta đã nghe rõ ràng, thật sự nghe rành rẽ, tại sao không chịu làm theo? Xin xem tiếp kinh văn:

Như mê lộ nhân ngộ nhập hiểm đạo.

如迷路入險道。

Như người lạc đường đi lầm vào con đường hiểm.

Việc này phù hợp với thí dụ ở trên, giống như bạn đi đường, bị lạc phương hướng. ‘Ngộ nhập hiểm đạo’, trên đường có sư tử, sói, hổ, báo, rắn độc, thú dữ, rất nguy hiểm.

Ngộ thiện tri thức dẫn tiếp lệnh xuất, vĩnh bất phục nhập.

遇善知識引接令出。永不復入。

Gặp vị Thiện Tri Thức dẫn cho ra, không bao giờ còn lạc vào nữa.

Bạn gặp một người tốt, ông ta hiểu rõ các thứ nguy hiểm trên đường, khuyên bạn không nên đi theo con đường ấy. Bạn hiểu rõ rồi nên đổi hướng đi, đi đường khác, chẳng cần phải mạo hiểm. Sau khi bạn biết được, thấy kẻ khác đi vào con đường ác này thì bạn cũng phải khuyên họ.

Phùng kiến tha nhân phục khuyên mạc nhập.

逢見他人復勸莫入。

Gặp gỡ người khác lại khuyên chớ vào đường ấy.

Đây là dạy lại cho người khác.

Tự ngôn: ‘Nhân thị mê cố, đắc giải thoát cánh tiện bất phục nhập’.

自言。因是迷故。得解脫竟更不復入。

Còn tự nói rằng: ‘Tôi bị mê lầm, nay được thoát ra rồi, không còn trở vào đó nữa’.

Nói với người ấy, con đường họ đi hiện nay, lúc trước tôi đã từng lạc đường, đi lạc vào đường này, gặp được một vị thiện tri thức, vị ấy khuyên tôi, tôi quay đầu lại. Giúp đỡ người khác quay đầu, từ đâu quay trở lại? Từ vọng tưởng, phân biệt, chấp trước quay trở lại, từ thị phi, nhân ngã, tham, sân, si, mạn quay trở lại, [thị phi, nhân ngã, tham, sân, si, mạn đều] là ác đạo. Chúng ta gặp Phật, Bồ Tát, thiện tri thức này, Phật, Bồ Tát dạy những đạo lý này cho chúng ta, chúng ta giác ngộ, chúng ta cũng quan sát rõ ràng những sự tướng mà họ nói, chúng ta sẽ chẳng đi lạc vào đường đó nữa. Trong mọi lúc, mọi nơi, khi đối người, đối sự, và đối vật nhất định không mê hoặc nữa, sẽ không khởi tâm động niệm, không phân biệt chấp trước nữa thì bạn đã giác ngộ rồi. Nếu bạn còn khởi tâm động niệm, còn phân biệt chấp trước thì bạn lại sai lầm nữa rồi, lại đi lạc vào đường ác nữa rồi. Cảnh giới trong ấy vô cùng nhỏ nhiệm, sợ mọi người nghe xong lại hiểu lầm. Như vậy có phải là hết thầy người, hết thầy vật trên thế gian này không cần phải chú ý đến nữa u? Tôi chẳng dạy bạn không chú ý đến, tôi chẳng dạy bạn không làm, chỉ dạy bạn không khởi tâm phân biệt, không khởi chấp trước, chứ không phải kêu bạn đừng ăn cơm. Vẫn ăn cơm như thường, một ngày vẫn ăn ba bữa, chẳng thiếu bữa nào. Phật dạy chúng ta ăn cơm đừng phân biệt, đừng kén chọn, chứ đâu có kêu bạn không ăn cơm? Đối với xã hội, hết thầy chúng sanh, Bồ Tát đại từ đại bi, tùy loại hóa thân, tùy cơ thuyết pháp, chư Phật, Bồ Tát bận rộn cũng chẳng vui sướng sao! Chẳng phải họ không làm, cái gì

họ cũng làm, thị hiện trong các ngành các nghề, trong kinh Hoa Nghiêm chúng ta nhìn thấy, trong ngành nghề nào cũng đều làm ra thành tích tốt nhất, làm gương cho hết thảy chúng sanh, đâu phải họ không làm; họ đều làm hết.

Trên Sự thì làm viên mãn như vậy, trong tâm trong sạch chẳng nhiễm mảy trần. Người thế gian chúng ta làm xong thì kiêu ngạo, giành công, [cho rằng] tôi đã làm bao nhiêu chuyện tốt rồi, đối với xã hội, đối với chúng sanh tôi đã cống hiến nhiều như vậy. Vậy là đã bị ô nhiễm, bạn sẽ chẳng thoát ra khỏi lục đạo; làm càng nhiều chuyện tốt, hưởng phước báo trong lục đạo thì phước báo đó chẳng phải là diệu lạc. Chư Phật, Bồ Tát thị hiện làm càng nhiều chuyện tốt hơn nữa, trong tâm chẳng lưu lại một chút dấu vết nào, đúng như câu nói ‘làm mà không làm, không làm mà làm’, đó mới là diệu. ‘Làm’ thì chúng ta tận tâm tận lực mà làm, ‘không làm’ nghĩa là tâm địa thanh tịnh, tuyệt chẳng có vọng tưởng, chẳng có phân biệt, chẳng có chấp trước. Phải hiểu rõ ràng, hiểu rành rẽ ý nghĩa này, để không đến nỗi hiểu lầm. Những gì mình làm đều vì hết thảy chúng sanh, chúng ta tuyệt đối tận tâm tận lực, làm thành công thì chúng sanh có phước, chẳng phải tôi có công, tôi có công gì đâu? Nếu không thành công thì phước đức nhân duyên của chúng sanh chưa chín muồi, tôi cũng chẳng có lỗi. Do đó tự hành, hóa tha đều là tùy duyên chứ chẳng phan duyên, phan duyên nghĩa là gì? Trước tướng (chấp trước) thì sẽ phan duyên, ly tướng tức là tùy duyên; có vọng tưởng, phân biệt, chấp trước tức là phan duyên, rời khỏi phân biệt, chấp trước tức là tùy duyên. [Chúng ta] phải hiểu rõ những Sự, Lý này, phải hiểu rành rẽ để chẳng hiểu lầm. Xem tiếp kinh văn:

Nhược tái lý tiền do thượng mê ngộ, bất giác cự tăng sở lạc hiểm đạo, hoạc trí thất mạng như đọa ác thú.

若再履踐猶尚迷誤。不覺舊曾所落險道。或致失命如墮惡趣。

Nếu đi vào nữa và còn mê lầm, không biết đó là con đường hiểm nạn mà mình đã từng lạc vào, thì có thể đến phải mất mạng, như đọa vào ác đạo.

Đây là nói hợp với thí dụ ở phần trước, tập khí ác của chúng ta quá nặng, rất khó khắc phục. ‘*Nhược tái lý tiền, do thượng mê ngộ*’ hai câu này nghĩa là tánh cảnh giác của chúng ta không đủ, mặc áo ăn cơm lại khỏi phân biệt, lại kén chọn. Chúng ta làm bắt đầu từ chuyện nhỏ nhất, mỗi ngày bạn ăn cơm, hôm nay kén chọn món này ăn ngon, ngày mai kén chọn món kia, bạn phải biết đó là nghiệp đạo khổ. Tham khẩu vị, tham hưởng thọ là bạn

đang tạo nghiệp, bạn chẳng giác ngộ. Khi chúng ta ăn cơm, lúc chấp tay niệm chú cúng dường để cúng dường Phật hãy nghĩ đến đức Phật Thích Ca Mâu Ni năm xưa đi trì bát, người ta cho gì thì ăn món đó. Ngài có kén chọn ‘Hôm nay bạn cho tôi đồ ăn chẳng ngon, chẳng hợp khẩu vị của tôi’ không? Phật có nói như vậy bao giờ chưa? Đệ tử Phật có khởi tâm niệm như vậy chẳng? Chẳng có. Ngày nay chúng ta thứ nào cũng kén chọn, chúng ta đang tạo nghiệp nhưng chẳng biết. Uống trà phải lựa trà nào ngon, tôi chưa từng biết trà nào là trà ngon, trà nào dở, tôi chẳng biết. Người ta tặng trà cho tôi, tôi đều chuyên tặng cho người khác. Tặng món đồ gì quý giá cho tôi đều là rất uống, tại sao vậy? Vì tôi chẳng biết giá trị, tôi chẳng biết quý hay hèn, có ăn là được rồi, có mặc là được rồi. Nhất định phải thực hiện những lời răn dạy trong kinh này vào sinh hoạt hằng ngày, phải bắt đầu từ đâu? Mỗi ngày đều ăn cơm, mỗi ngày đều mặc áo, mỗi ngày đều làm việc, phải phản tỉnh từ đời sống hiện thực, phải quay đầu từ đời sống hiện thực, quay đầu là bến bờ, sửa thói quen, sửa tật xấu.

‘Bất giác cựu tăng sở lạc hiểm đạo’, đây là vì bạn chẳng giác ngộ, trong quá khứ chúng ta đã từng trải qua trong tam ác đạo, không những chỉ là từng trải qua, mà đã trải qua vô số lần. Ngày nay chúng ta có thể thoát ra khỏi tam ác đạo và được thân người, cũng không phải được Địa Tạng Bồ Tát cứu vớt sao? Tất cả hết thảy chư Phật, Bồ Tát thị hiện trong cõi naga quý, địa ngục để độ chúng sanh đều gọi là Địa Tạng Bồ Tát. Tương lai chúng ta thành tựu, nhìn thấy chúng sanh trong địa ngục khổ, chúng ta cũng sẽ hóa thân đến địa ngục độ hóa chúng sanh, người trong địa ngục cũng xưng chúng ta là Địa Tạng Bồ Tát; Địa Tạng Bồ Tát là một tên chung, chẳng phải tên riêng của một người. Ngày nay chúng ta được thân người [nhưng] đã quên ráo trội những sự đau khổ trong tam ác đạo. Khi chúng ta thấy chúng sanh trong tam ác đạo có khởi tâm giác ngộ không? Thấy súc sanh thì giác ngộ cái khổ của súc sanh, tôi đã từng làm súc sanh. Thấy naga quý, địa ngục, thì giác ngộ cái khổ của naga quý, địa ngục, tôi đã từng đọa vào cõi địa ngục, đã từng làm naga quý, có còn muốn làm thêm nữa không? Tại sao chúng nó biến thành súc sanh? Vì ngu si. Tại sao đọa naga quý? Vì tham dục. Tại sao đọa địa ngục? Vì sân giận. Vẫn còn tham, sân, si thì sẽ đọa vào tam ác đạo, ngày nay trong tâm tôi vẫn thường khởi tham, sân, si thì tôi đã ‘nhược tái lý tiền’, tôi đã đi ngược vào đường cũ rồi.

Chẳng dễ gì thoát ra khỏi tam ác đạo và được thân người, được thân người xong lại không ngừng tạo nghiệp tam ác đạo, một khi thân người của bạn bị mất thì liền trở lại tam ác đạo nữa. Không phải giống như đã nói trong đoạn kinh phía trên sao? Vừa mới thoát ra khỏi ác đạo, vừa [thoát ra xong]

đánh một vòng chẳng bao lâu bèn quay trở lại nữa. Mức sai biệt giữa thời gian ở cõi người và tam ác đạo rất lớn, phần đông nói một tháng ở cõi người bằng một ngày ở cõi ngạ quỷ; thật ra sự sai khác giữa thời gian trong cõi ngạ quỷ, súc sanh, địa ngục cũng chẳng giống nhau. Trong địa ngục có chỗ một ngày bằng mấy trăm năm ở cõi người, có chỗ bằng mấy ngàn năm, sai khác rất lớn. Chúng ta tính thời gian sai khác nhỏ thôi, chỉ tính một trăm năm, bạn thoát ra khỏi địa ngục được thân người, cho dù bạn sống đến một trăm tuổi, bạn lại tạo tội ngũ nghịch, thập ác, sau khi thọ mạng một trăm năm hết lại phải đọa địa ngục nữa; lúc những kẻ trong địa ngục nhìn thấy bạn, bạn chỉ mới ra khỏi một ngày thôi liền quay trở lại nữa rồi? Chính là sự việc như vậy. Quên hết trọn những lời răn dạy của Bồ Tát. Xin xem tiếp kinh văn:

Địa Tạng Bồ Tát, phương tiện lực cố, sử lệnh giải thoát, sanh nhân thiên trung, toàn hựu tái nhập.

地藏菩薩方便力故使令解脫。生人天中旋又再入。

Bồ Tát Địa Tạng dùng sức phương tiện khiến họ được giải thoát, sanh trong cõi trời, cõi người, nhưng rồi họ lại trở vào lần nữa.

Đây chính là thí dụ tôi nói lúc nãy. ‘Toàn’ là rất nhanh, vừa thoát ra liền quay trở lại. Nếu chiếu theo cách nói thông thường, lúc trước lão cư sĩ Lý Bình Nam ở Đại Chuyên Phật Học Giảng Tọa nói trạng huống của địa ngục cho chúng tôi nghe. Thầy nói một ngày ở địa ngục bằng hai ngàn bảy trăm năm ở cõi người chúng ta, vậy thì cho dù bạn sống đến một trăm tuổi, hai trăm tuổi ở cõi người thì cũng không phải chỉ là vài phút [trong địa ngục] là quay trở lại hay sao? Vừa ra khỏi địa ngục hít một hơi liền quay trở lại. Thật đúng là như vậy. Đây là nhờ bạn học Phật tương đối có gốc rễ, Địa Tạng Bồ Tát vừa khuyên bạn, bạn liền khởi lên một tâm niệm thiện thì bạn thoát ra, vừa thoát khỏi xong lập tức mê trở lại.

Nhược nghiệp kết trọng, vĩnh xứ địa ngục, vô giải thoát thời.

若業結重。永處地獄。無解脫時。

Nếu kết nghiệp nặng nề thì phải ở mãi trong địa ngục, không lúc nào được giải thoát.

Đây là nói nghiệp của bạn rất nặng, Địa Tạng Bồ Tát ở đó dạy bạn chẳng nghe, chẳng tin. [Nếu bạn có] nghiệp chướng nặng nề như vậy ở trong địa ngục, Địa Tạng Bồ Tát thường vào địa ngục giáo hóa thì bạn cũng chẳng

nhận ra, gặp Bồ Tát cũng chẳng màng tới. Chư Phật, Bồ Tát ở cõi nào giáo hóa chúng sanh, nhất định sẽ thị hiện cùng thân tướng với chúng sanh ở cõi đó thì mới có thể giáo hóa. Các Ngài chẳng dùng thân có ba mươi hai tướng tốt, tám mươi vẻ đẹp, thân này người không có phước báo chẳng nhìn thấy, chỉ nhìn thấy thân giống với mình, thân giống mình thì càng không dễ nhận ra. Chư Phật, Bồ Tát ứng hóa trong thế gian chúng ta rất nhiều, đời xưa nhiều, ngày nay càng nhiều nữa. Tại sao nói ngày nay càng nhiều hơn? Ngày nay chúng sanh khổ hơn thì Phật, Bồ Tát nhất định sẽ thị hiện nhiều hơn. Nhưng thị hiện thân giống như chúng ta thì chúng ta không nhận ra. Người nào là Phật? Người nào là Bồ Tát? Chúng ta làm sao biết được. Nhất định phải hiểu sâu Phật pháp, bạn hiểu Phật lý tương đối thấu triệt, tâm địa thanh tịnh, tâm cảnh giác cao, dần dần bạn sẽ phát hiện ở chung quanh thật sự có rất nhiều Phật, Bồ Tát luôn luôn chăm sóc cho chúng ta. Hình tướng của những vị Phật, Bồ Tát này thị hiện chẳng giống nhau, có thiện, có ác, cảnh giới thị hiện có thuận, có nghịch, hết thấy đều nhằm giúp cho chúng ta giác ngộ, quay về. Trong cảnh thuận giúp chúng ta đoạn dứt tham, cắt đứt tham ái, trong cảnh nghịch giúp chúng ta đoạn dứt sân giận, giúp tâm chúng ta trong cảnh giới thiện - ác, thuận - nghịch đều có tâm thanh tịnh, có tâm bình đẳng. Trong cảnh thuận chúng ta sanh tham ái, trong cảnh nghịch sanh tâm sân giận, trong kinh nói như vậy là mê rồi, lại đọa lạc rồi, thoát ra khỏi ác đạo chẳng được mấy ngày liền quay trở lại. Đây cũng tức là đức Phật trong kinh thường nói chỉ cần trong lục đạo luân hồi thì nhất định thời gian ở trong tam ác đạo dài, trong tam thiện đạo thời gian ngắn, đây là đạo lý nhất định. Nếu bạn không thể nhận biết rõ hoàn cảnh, chẳng tiếp nhận lời giáo huấn thì đó là nghiệp chướng của bạn quá nặng, ‘ở mãi trong địa ngục, chẳng có lúc nào được giải thoát’. Đây là chân tướng sự thật, cho nên đọa trong địa ngục thì thọ mạng vô lượng kiếp. Xem tiếp kinh văn:

Nhĩ thời Ác Độc Quỷ Vương hiệp chưởng cung kính bạch Phật ngôn: ‘Thế Tôn, ngã đẳng chư quỷ vương, kỳ số vô lượng tại Diêm Phù Đề, hoặc lợi ích nhân, hoặc tổn hại nhân, các các bất đồng, nhiên thị nghiệp báo sử ngã quyền thuộc du hành thế giới, đa ác thiểu thiện’.

爾時惡毒鬼王合掌恭敬白佛言。世尊。我等諸鬼王。其數無量在閻浮提。或利益人。或損害人。各各不同。然是業報使我眷屬遊行世界。多惡少善。

Bấy giờ, Ác Độc Quỷ Vương chấp tay cung kính bạch đức Phật: ‘Bạch Đức Thế Tôn! Hàng Quỷ Vương chúng con số đông vô lượng, ở cõi

Diêm Phù Đề hoặc làm lợi ích cho người, hoặc làm tổn hại cho người, mỗi mỗi không giống nhau. Nhưng vì nghiệp báo khiến quyền thuộc chúng con đi khắp thế giới, làm ác nhiều làm thiện ít’.

Phía trước chúng ta đã đọc thấy những đại quý vương trong hội này, trong kinh nêu ra mười mấy vị, Ác Độc Quý Vương là thủ lĩnh, vị này là đại biểu, xếp tên hàng đầu. Phật nói với chúng ta những đại quý vương này đều là Pháp Thân Đại Sĩ, đều là chư Phật, Bồ Tát thị hiện, chẳng phải là quý vương thật. Nếu thật sự từ cõi nga quý thì đâu có thể tham gia pháp hội thù thắng của đức Phật Thích Ca Mâu Ni được? Ngài hiện thân quý vương trong quý đạo độ chúng sanh, trên thực tế thì Ngài là Bồ Tát. Giống như trong nhà Phật thường phóng Diệm Khẩu, đối diện bàn Diệm Khẩu thì thường dùng giấy làm thành tượng một quý vương, mặt xanh răng nhọn, hình dạng rất dễ sợ, gọi là Tiêu Diện Đại Sĩ. Vị này là ai? Ngài chính là Quán Thế Âm Bồ Tát. Quán Thế Âm Bồ Tát ở trong quý đạo cũng thị hiện thân phận quý vương, nếu Ngài thị hiện thân người, trời thì sẽ chẳng độ nổi những chúng sanh này, trong quý đạo nhất định phải hiện thân nga quý, đó là Quán Thế Âm Bồ Tát.

Quý Vương ‘hiệp chương cung kính’ nói với đức Phật; phía trước là lễ tiết, chúng ta cũng chẳng cần nói chi tiết. ‘Thế Tôn’ là tôn xưng đức Phật Thích Ca Mâu Ni. ‘Ngã đẳng chư quý vương, kỳ số vô lượng, tại Diêm Phù Đề’, số lượng trên thế gian này quá nhiều đi thôi, quý còn nhiều hơn người ta. Nói thật ra, phạm nơi có người cư trú thì cũng có quý ở đó, người và quý cùng ở một nơi, chúng ta sinh sống trong hai không gian khác nhau cho nên có thể xếp chung một chỗ, chẳng gây trở ngại lẫn nhau; nhà của người có thể xếp chồng lên nhà của quý mà chẳng ngăn ngại lẫn nhau. Tường vách của chúng ta chẳng ngăn ngại đối với quý, họ có thể đi xuyên qua, nhưng nhà của họ thì họ không thể đi xuyên qua; cũng giống vậy vách tường nhà của quý chúng ta có thể đi xuyên qua mà không có chướng ngại, còn họ thì có chướng ngại. Đây là hai không gian khác nhau, xếp chồng tại một chỗ. Con người nói thật ra có nhiều khi thường thấy quý, nếu chúng ta bình tĩnh suy nghĩ, tự mình chắc chắn đã từng gặp quý rồi. Nhiều khi chúng ta trong nhà, hoặc trong phòng đột nhiên cảm thấy không thoải mái, lông tóc dựng đứng, đó là gì? Đó là gặp quý. Bởi làn sóng của quý ảnh hưởng, hiện nay khoa học gia gọi là từ trường. Từ trường của chúng ta tiếp xúc với từ trường của họ, nếu từ trường của ta mạnh thì sẽ chẳng bị quấy nhiễu, nếu từ trường của ta yếu thì sẽ bị quấy nhiễu, bị quấy nhiễu sẽ cảm thấy không thoải mái. Họ có thể quấy nhiễu chúng ta, chúng ta cũng có thể quấy nhiễu họ, lúc từ trường

của chúng ta quá mạnh thì họ sẽ tránh xa, họ sẽ chẳng đến gần, tại sao vậy? Đến gần thì họ cũng chẳng thoải mái.

Thế nên trong Phật pháp, trong kinh điển thường nói một người tu hành đến mức công phu thật sự đặc lực, trong phạm vi bốn mươi dặm những ác quỷ, ác thần đều tránh né, tại sao? Từ trường của người ấy quá mạnh, khi họ đi vào liền cảm thấy không thoải mái, sức mạnh của từ trường có thể khống chế trong phạm vi bốn mươi dặm thì họ đều phải tránh né. Khi người tu hành còn gặp quỷ thì nói cách khác, công phu tu hành của bạn quá kém, quỷ cũng hiệp đáp bạn, cũng cười bạn. Công phu tu hành của bạn là giả, chẳng phải thật, chỉ làm dáng bề ngoài còn trong tâm vẫn còn tham, sân, si, mạn, thế nên quỷ cũng khinh thường bạn, là sự việc như vậy. Người sợ quỷ, quỷ càng sợ người, không phải có câu nói như vậy sao ‘người sợ quỷ ba phần, quỷ sợ người bảy phần’, nhưng rất nhiều người thường sợ quỷ, thật là rất kỳ lạ. Đáng lý quỷ sợ người mới đúng, tại sao người lại sợ quỷ? Tâm địa ngay thẳng thì quỷ cũng tránh né bạn ba phần, quỷ tôn kính người tốt. Tâm địa ngay thẳng, thanh tịnh, từ bi, quỷ thần cũng tôn kính bạn, làm sao dám hại bạn! Quỷ thần ủng hộ bạn thì đó là [loại quỷ làm] lợi ích người, quỷ thần đến phá bạn thì đó là [loại quỷ] làm hại người, mỗi loại khác nhau. Nếu chúng ta hỏi quỷ thần làm lợi người nhiều hay làm hại người nhiều? Vấn đề này chẳng ở tại họ mà ở tại bản thân chúng ta. Nếu chúng ta giữ lòng tốt, làm việc tốt, lợi ích cho xã hội, lợi ích đại chúng thì quỷ thần nhất định sẽ làm lợi cho, hộ niệm và ủng hộ chúng ta. Nếu chúng ta khởi tâm động niệm tà ác, làm chuyện gì cũng gây hại kẻ khác, gây hại cho xã hội, chỉ lo cho lợi ích của mình, thì quỷ thần sẽ làm hại chúng ta. Do đó [lợi hay hại] chẳng phải ở đối phương mà ở chính mình. Đoạn sau Ngài nói rất hay ‘*nhiên thị nghiệp báo, sử ngã quyền thuộc, du hành thế giới, đa ác thiểu thiện*’, ‘ác nhiều thiện ít’ nói rõ người thế gian tạo ác nghiệp nhiều, ác giao cảm cùng ác, thiện cảm ứng với thiện. Tiêu chuẩn của thiện ác, tiêu chuẩn đơn giản nhất là ngũ giới thập thiện. Sau đó lại nêu thí dụ, những lời này đều do Ác Độc Quỷ Vương nói:

Quá nhân gia đình, hoặc thành ấp tụ lạc, trang viên phòng xá, hoặc hữu nam tử nữ nhân tu ma pháp thiện sự, nãi chí huyền nhất phan nhất cái, thiểu hương thiểu hoa, cúng dường Phật tượng cập Bồ Tát tượng, hoặc chuyển đọc tôn kinh, thiêu hương cúng dường nhất cú nhất kệ.

過人家庭。或城邑聚落。莊園房舍。或有男子女人修毛髮善事。乃至懸一旛一蓋。少香少華。供養佛像及菩薩像。或轉讀尊經。燒香供養一句一偈。

Đi qua gia đình người ta, hoặc thành phố, xóm làng, trang trại, vườn cây, ruộng nhà, trong đó như có người nam kẻ nữ nào làm được việc thiện bằng mấy lông sợi tóc; cho đến treo một tràng phan, một bảo cái và dâng chút hương, chút hoa cúng dường tượng Phật cùng tượng Bồ Tát, hoặc chuyển đọc tôn kinh, đốt hương cúng dường cho một bài kệ, một câu kinh.

Đây là quý thân nhìn thấy người tu thiện, chúng ta nói sơ lược về đoạn này. Quý thân đi qua nhà người ta, đây là chuyện thường, rất thường xảy ra, hầu như mỗi ngày đều có. ‘Thành ấp tụ lạc’ tức là thành thị, trong đô thị có quý thân, trên đường lộ ban ngày dương khí quá thịnh thì họ tránh né, phàm là quý thân đều sợ ánh sáng mặt trời, cho nên khi họ xuất hiện đều là lúc tối. Đại khái đến hoàng hôn lúc mặt trời lặn thì quý thân liền xuất hiện, nhưng số lượng rất ít, giống như trời tờ mờ sáng, lúc bốn, năm giờ trời vừa mới sáng, có một số ít người đi ra ngoài trời vận động, phần đông còn đang ngủ. Lúc nào nhiều nhất? Đại khái mười một, mười hai giờ khuya, ngoài đường có rất đông quý thân, rất náo nhiệt. Con người chúng ta có tiệm buôn, có đường phố, quý cũng có tiệm buôn, đường phố của họ. Lần trước bác Lôi ở đây báo cáo với quý vị, [những chuyện] đó đều là thật, chẳng phải giả, chuyện thật người thật, người và quý cùng ở một nơi. ‘Trang viên xá trạch’, những chỗ họ đi qua, thôn trang vườn tược, những chỗ có nhà người ta. Họ thấy có người hành thiện nơi đó, đây là một niệm thiện, họ làm việc này. ‘Hoặc hữu nam tử nữ nhân, tu mao phát thiện sự’, việc thiện nhỏ, ở đây làm một việc thiện nhỏ.

Những việc thiện nào? Sau đó nêu ra vài việc ‘nãi chí huyển nhất phan nhất cái’, ý nghĩa của ‘phan cái’ đã nói phía trên; thời xưa treo phan, treo tràng là việc mà ngày nay chúng ta gọi là tuyên truyền Phật pháp, thời trước dùng cách này để truyền bá tin tức, nói với mọi người chỗ đó có giảng kinh, có pháp hội, mọi người biết được, ai muốn thì đến đó tham dự, đó là để truyền thông tin tức. Hiện nay chẳng cần nữa, ngày nay thông tin phát triển, [phương tiện thông tin] tiến bộ, thù thắng, nhanh chóng hơn ngày xưa. Nhưng tác dụng của những thứ ‘phan’ và ‘cái’ này đối với người chẳng còn nữa, đối với quý thân vẫn còn dùng được. Nhưng chư vị nên nhớ đây là để truyền thông tin tức. ‘Thiếu hương thiếu hoa’ là tiêu biểu tu hành, một cây nhang, một cánh hoa, chẳng phải là một đóa, chỉ là một cánh hoa, tiêu biểu

cái gì? Tiêu biểu tu hành. Mọi người đều biết hương tiêu biểu Giới Định, hoa tiêu biểu Lục Độ, họ khởi một niệm Giới Định, Lục Độ, chúng ta đốt hương, cúng hoa sẽ phát sinh ra lợi ích chân thật. Tuy một niệm này rất yếu ớt, việc thiện nhỏ như cọng lông, sợi tóc, nhưng đó thật sự là một niệm, một niệm thiện này. Tuy thiện niệm này rất yếu, thời gian khởi thiện niệm rất ngắn nhưng cũng đáng được tán thán; khởi lên một niệm thiện không dễ gì, vì những tâm niệm lúc bình thường đều là ác niệm.

‘*Cúng dường Phật tượng, cập Bồ Tát tượng*’, cúng dường tức là chiêm lễ, chiêm ngưỡng, lễ bái. Hoặc là ‘chuyên đọc tôn kinh’, là bạn đang đọc kinh. ‘Thiên hương cúng dường nhất cú nhất kệ’, lúc đọc kinh có thể đốt hương, đốt hương là cúng dường Pháp Bảo. Lúc bạn đọc kinh có quỷ thần nghe, người đời xưa đọc kinh thường đốt hương, hiện nay người đọc kinh rất ít đốt hương. Chúng ta chỉ đốt hương lúc cúng Phật, lúc đọc kinh chúng ta rất ít đốt hương. Nhưng lúc đọc kinh niệm Phật chẳng ở Niệm Phật Đường, ở tại những chỗ khác, chúng ta đọc kinh niệm Phật có khi nghe được hương lạ, nghe được mùi hương thoang thoang, chẳng giống với những loại hương chúng ta thường đốt, mùi hương rất nồng, có thể có trạng huống này xảy ra. Đây là việc gì? Đây là lúc chúng ta đọc kinh, có những thiên thần đi ngang qua, quỷ thần đi ngang qua, họ cung kính cúng dường, chúng ta rất khó nhận biết được. Thiên thần đi ngang qua, nhìn thấy thì họ ngừng lại ở đó chấp tay, trên thân người Trời này có mùi hương, cho nên bạn ngửi được mùi hương, hiện tượng này rất thường xảy ra, có nhiều đồng tu đều từng trải qua. Chúng ta gặp những cảnh giới này cũng chẳng phải sanh tâm vui mừng, đây là chuyện rất phổ thông, rất bình thường. Nếu bạn gặp những chuyện này, bạn cảm thấy kỳ lạ, cảm thấy bất bình thường, rất vui thích rồi sanh tâm cống cao ngã mạn, vậy thì bạn sai rồi, bạn bị ma chọc phá rồi. Nếu dùng tâm bình thường để đối xử thì đây là cảnh giới tốt. Xin xem tiếp đoạn kinh sau đây:

Ngã đẳng quỷ vương kính lễ thị nhân.

我等鬼王敬禮是人。

Thì hàng quỷ vương chúng con sẽ kính lễ người đó.

Đối với người tu thiện, những quỷ thần này đều tôn kính, đều kính lễ bạn.

Như quá khứ, hiện tại, vị lai chư Phật.

如過去。現在。未來諸佛。

Như kính lễ các đức Phật thuở quá khứ, hiện tại cùng vị lai.

Họ đối với người tu thiện, đương nhiên đây chẳng phải là quý thông thường, quý thường chẳng có cảnh giới này. Con người khởi một niệm thiện, làm một chuyện thiện nhỏ liền xem người đó như chư Phật, đây là thật chẳng giả. Cho nên tôi thường nói đại chúng niệm Phật trong Niệm Phật Đường, mỗi người đều là Phật, chẳng khác gì với lời nói trong kinh này. Vì lúc bạn ở trong Niệm Phật Đường, vạn duyên buông xuống, nhất tâm chuyên niệm A Di Đà Phật, bạn tương ứng với A Di Đà Phật, ‘*một niệm tương ứng một niệm Phật, niệm niệm tương ứng niệm niệm Phật*’, vậy bạn không phải là Phật thì ai là Phật? Ngày nay những người hộ trì, hộ pháp, người cúng dường, chúng ta thật sự đang cúng dường chư Phật Như Lai, phước này bao lớn! Khi bạn ra khỏi Niệm Phật Đường, tiếp xúc với người, sự, vật lại khởi tâm động niệm, vậy thì bạn đã thoái chuyển rồi, sự tu hành như vậy cứ tiến lên rồi lại thoái lui. Nhưng hiện nay bạn còn chưa đến tam ác đạo, bạn thoái chuyển xong lại tạo nghiệp tam đồ, quả báo tam đồ còn chưa hiện ra, vậy thì chưa quan trọng lắm. Thế nên thời gian huân tập trong Niệm Phật Đường, trong giảng đường càng dài càng tốt.

Chúng tôi hy vọng tương lai làng Di Đà xây xong, người niệm Phật trong Niệm Phật Đường mỗi ngày hai mươi bốn giờ không gián đoạn, hiện nay đã làm được mười hai tiếng đồng hồ, tương lai hy vọng làm được hai mươi bốn giờ. Đạo tràng như vậy, nếu ở đó an định tâm được, trụ ở đó ba năm thì làm sao không có thành tựu cho được! Đây tức là thâm nhập một môn, huân tu lâu dài, sức mạnh như vậy rất lớn, ba năm đến năm năm nhất định sẽ thành công. Pháp môn Tịnh tông đích thực có thể làm cho hết thảy chúng sanh đang chịu tội khổ có thể thành Phật ngay trong một đời, pháp môn này thù thắng vô cùng. Chúng ta đều là tội khổ chúng sanh, tại sao chúng ta một đời chẳng thể thành tựu? Vì duyên chẳng đủ, chẳng có cơ hội. Nói thật ra có thiện căn, có phước đức nhưng không có nhân duyên. Ngày nay xây dựng Niệm Phật Đường, xây dựng làng Di Đà chính là xây dựng nhân duyên đặc độ cho hết thảy chúng sanh, làm cho thiện căn, phước đức, nhân duyên cả ba điều kiện của bạn đều đầy đủ thì bạn sẽ thành tựu được. Có nắm chắc trong đời này vãng sanh bất thoái thành Phật thì đời này sẽ thành tựu. Thế nên chúng ta biết phát khởi một niệm thiện, quý thần đều đối xử bạn như đối với Phật, bạn là quá khứ, hiện tại, vị lai chư Phật, họ xem bạn như chư Phật ba đời.

Sắc chư tiểu quỷ các hữu đại lực, cập Thổ Địa phân tiện lệnh vệ hộ.

勅諸小鬼各有大力。及土地分便令衛護。

Chúng con ra lệnh cho các tiểu quỷ có oai lực lớn và thần Thổ Địa đều phải bảo vệ, che chở.

Đại quỷ vương nhìn thấy, sai các tiểu quỷ đi chăm sóc. ‘Cập Thổ Địa phân’, chữ Thổ Địa, chúng ta gọi là thần Thổ Địa; [đại quỷ vương] sai những tiểu quỷ, phái thần Thổ Địa đi bảo vệ, che chở, phần đông người ta gọi là bảo hộ. Họ chẳng phải bảo hộ người, tại vì bạn làm việc thiện nên họ mới bảo hộ. Việc thiện này nhất định là một tâm thiện, niệm thiện ấy cảm động quỷ thần đến hộ vệ bạn. Thế nhưng người thế gian thường hiểu sai ý nghĩa, họ mong cầu quỷ thần bảo hộ, bảo hộ cái gì? Bảo hộ tâm tham sân si của họ, vậy là sai rồi. Bảo hộ cho họ thăng quan, phát tài, phát đại tài xong họ sẽ cúng dường quỷ thần, ra điều kiện với quỷ thần: “Nếu ông giúp tôi giàu một trăm vạn, tôi sẽ lấy một vạn cúng dường ông.” Đây tức là gì? Hôi lộ quỷ thần. Họ làm việc ác, hy vọng quỷ thần giúp họ, giúp họ làm chuyện ác, như thế thì không những không được quỷ thần giúp đỡ, [trái lại] quỷ thần còn gây họa hại cho họ, cho nên quỷ thần làm ác cũng rất nhiều. Cảm được ác quỷ ác thần, cũng có thể giúp bạn phát tài, phát tài xong lại làm cho bạn thất bại. Vị thần bạn cảm được chẳng phải chánh thần, đó là tà thần, tà my, là yêu ma quỷ quái. Chánh thần sẽ tránh xa bạn, chẳng hộ vệ bạn, chúng ta nhất định phải hiểu đạo lý này. Chuyện thiện của bạn nhất định là thiện tâm, thiện niệm, sai khác ở chỗ này. Nếu có tâm địa tà ác, mỗi ngày lạy thần, lạy Bồ Tát đều chẳng có ích gì, tuyệt đối sẽ chẳng tương ứng. Thế nên một đạo tràng, người chủ trì đạo tràng, tâm đại chúng trong ấy chẳng ở tại đạo, trong tâm đều là tiếng tăm lợi dưỡng, tham sân si mạn, thử hỏi xem đạo tràng này có Phật, Bồ Tát hay không? Không có. [Hình tượng được] nặn đúc là hình tượng Phật, Bồ Tát, [nhưng thật sự thì] Phật, Bồ Tát chẳng bao giờ đến đó. Ai sẽ đến? Yêu ma quỷ quái giả mạo Phật, Bồ Tát, ở đó lường gạt chúng sanh. Bạn sẽ cảm được yêu ma quỷ quái, bạn lạy yêu ma quỷ quái, chẳng phải là Phật, Bồ Tát. Những quỷ thần này bảo hộ bạn, đoạn tiếp theo nói:

Bất lệnh ác sự hoành sự, ác bệnh hoành bệnh, nãi chí bất như ý sự, cận ư thử xá đẳng xứ, hà huông nhập môn.

不令惡事橫事。惡病橫病。乃至不如意事。近於此舍等處。何況入門。

Chẳng để cho các việc dữ, các tai nạn bất kỳ, hoặc bệnh nan y, bệnh hiểm nghèo bất kỳ, cho đến những việc không vừa ý đến gần chỗ của các nhà đó, hưởng là để cho vào cửa!

Đều ở tại một niệm chân thiện, thiện cảm ứng cùng thiện, bạn có quý thân bảo hộ bạn. Trong Giới Kinh của Phật có nói khi bạn có thể thọ trì Tam Quy thì liền có ba mươi sáu vị thần hộ pháp ngày đêm bảo hộ bạn. Bạn trì ngũ giới, trì một giới liền có năm vị thần hộ giới bảo hộ bạn, trì hết năm giới thì có hai mươi lăm vị thần hộ giới bảo hộ bạn. Bạn tu thập thiện, tức là trong kinh này nói những quý vương này sai tiểu quý, thần Thổ Địa vệ hộ bạn. Chúng ta đều đã thọ Tam Quy Y, cũng thọ ngũ giới, Bồ Tát giới, có thần hộ pháp bảo hộ không? Chẳng thấy. Tại sao nói chẳng thấy? Bạn thọ ‘danh tự giới’, là hình thức chứ chẳng phải thật chất. Bạn thọ Tam Quy, bạn có ‘quy’ hay không? Có ‘y’ hay không? Nếu chỉ mời một pháp sư giúp bạn làm một nghi thức, trên thực tế bạn chẳng có quay đầu, cũng chẳng có nương tựa, bạn vẫn giống như lúc trước, như vậy thì chẳng có thần hộ pháp. Tam Quy, ‘quy’ tức là thật sự quay đầu, ‘y’ tức là từ nay trở về sau đích thật có nơi nương tựa, phải tương ứng với những gì bạn nương tựa, được vậy thì bạn mới chân chánh quy y, bạn mới có thể cảm được thần hộ pháp bảo hộ bạn; nếu bạn chỉ làm một hình thức thì chẳng dùng được.

Cho nên từ đoạn kinh văn này chúng ta có thể hiểu được [những cảm ứng này] đều ở tại một niệm chân tâm, dứt khoát không phải hư vọng. Quy là quay đầu, quay đầu từ đâu? Quay đầu từ mê, tà, nhiễm, phải nương dựa vào Giác, Chánh, Tịnh, đây là điều kiện và nguyên tắc cơ bản khi học Phật. Quy y Phật, Phật có nghĩa là Giác, chúng ta từ mê hoặc quay trở lại nương dựa vào Giác, Giác chứ chẳng mê; đối người, đối sự, đối vật, trong hết thấy thời, hết thấy chỗ đều Giác chứ chẳng mê thì bạn mới gọi là quy y Phật. Trong Tam Quy bạn thọ nhận một điều, trong hết thấy thời, hết thấy chỗ, chúng ta lúc nãy đã nói, khi khởi tâm động niệm nếu phân biệt chấp trước tức là mê, là chẳng giác; chẳng khởi tâm, chẳng phân biệt, chẳng chấp trước là giác, đó là chẳng mê. Chúng ta có làm được chưa? Làm được thì bạn mới chân chánh quy y. Pháp nghĩa là chánh tri chánh kiến, Phật tri Phật kiến, chẳng phải vọng tưởng, vọng tưởng là tà tri tà kiến, từ tà tri tà kiến quay trở lại nương vào chánh tri chánh kiến, vậy gọi là quy y Pháp. Tăng nghĩa là thanh tịnh, hòa hợp. Không những phải lục căn thanh tịnh, vả lại lúc đối xử với đại chúng tuyệt đối tuân thủ Lục Hòa Kính; người khác có giữ hay không thì chẳng liên quan gì đến mình, còn mình nhất định phải tuân thủ. Được vậy thì mới gọi là Tam Quy, Danh hợp với Thật, bạn mới được ba mươi sáu vị thần hộ pháp bảo hộ bạn. Nếu chỉ quy y trên hình thức, vẫn mê chứ chẳng

giác như cũ, tà chứ chẳng chánh, nhiễm chứ chẳng tịnh, thì một vị thần hộ pháp cũng chẳng có. Thần hộ pháp coi bạn có phải thật sự quy y không? Nếu thật sự quy y, tuy chẳng có hình thức thì thần hộ pháp cũng hộ trì bạn, thần hộ pháp chỉ dựa trên thực tế chứ không dựa trên hình thức. Trên hình thức càng có tu hành, càng có cao tăng đại đức nổi tiếng làm nghi thức cho bạn cũng chẳng dùng được, vấn đề là bạn phải thật sự làm được, chẳng có người làm nghi thức quy y cho bạn cũng dùng được.

Năm xưa lúc tôi mới học Phật, đại sư Chương Gia đã dạy tôi như vậy. Đại sư Chương Gia kêu tôi học Giới, làm được một điều thì bạn thật sự thọ một điều, chẳng ở chỗ đấng đàn hình thức, cái đó chẳng dùng được. Ngài kêu tôi đi học Giới, nhất định phải thật sự làm được, làm được một điều, một điều này bạn liền thật sự đắc được một điều giới, bạn sẽ cảm được thần hộ giới bảo hộ cho bạn. Trên hình thức thọ giới mà không thể thọ trì, chẳng thể làm được, đó là phạm hết hai tội: Một là bạn phạm tội làm ác, hai là bạn phạm tội phá giới, cho nên tạo nên tội hai tầng. Nhất định phải làm cho được, hết lòng nỗ lực mà làm, cảnh tỉnh mình từng giờ, từng phút. Cho nên ngày nay, đọc tụng Đại Thừa vô cùng quan trọng, Tam Phước nói trong Quán Kinh, ‘Tin sâu nhân quả, đọc tụng Đại Thừa’ đối với người hiện đại quá quan trọng, tuyệt đối không thể coi thường. Nếu mỗi ngày bạn đều đọc thì bạn mới biết mình nên làm như thế nào, nếu không đọc thì bạn làm sao biết được? Tin sâu nhân quả thì tâm cảnh giác của bạn sẽ cao, mới thật sự làm được chẳng mê, chẳng tà, chẳng nhiễm, phải biết mê, tà, nhiễm nhất định sẽ đọa tam ác đạo. Sinh mạng của chúng ta quá ngắn tạm, mấy mươi năm khảy một ngón tay liền trôi qua, hà tất phải tạo tội nghiệp làm chi? Hà tất phải tạo quả báo khổ sở như vậy? Thế nên bạn thật sự tin tưởng thì bạn sẽ chẳng làm việc này. Trước mắt cho dù đời sống cực khổ một chút thì cũng có thể cắn chặt răng chịu đựng cho qua, không hề gì! Một chút cực khổ này mà thâm vào đâu? Sau này được đại tự tại, có được niềm vui to lớn, nếu tham một chút tiện nghi trước mắt, sau này phải chịu khổ nặng nề. Cho nên người không hiểu nhân quả, người không tin nhân quả mới dám làm; người tin tưởng nhân quả sẽ tuyệt đối chẳng làm. Quý vương nói họ đối với những người có tâm thiện, làm việc thiện, họ dùng tâm trạng thái độ như thế nào [đối xử với họ], ở đây chúng ta hiểu được. Tâm thiện hạnh thiện thì ác quỷ cũng ủng hộ bạn, cũng sẽ chẳng hại bạn.

Phật tán quỷ vương: ‘Thiện tai, thiện tai’.

佛讚鬼王。善哉善哉。

Đức Phật khen ngợi quý vương: “Lành thay! Lành thay!

Phật nghe họ báo cáo xong vô cùng hoan hỷ, và khen ngợi họ.

Nhữ đẳng cập dữ Diêm La.

汝等及與閻羅。

Các ông cùng với vua Diêm La.

Diêm La là quý vương lớn nhất.

Năng như thị ủng hộ thiện nam nữ đẳng.

能如是擁護善男女等。

Có thể ủng hộ các thiện nam thiện nữ như thế.

Họ tham dự pháp hội ở cung trời Đao Lợi này, pháp hội của Như Lai là pháp hội chân thật, lời nói của mỗi người, biểu hiện của mỗi người trong ấy đều từ tâm chân thành tỏ lộ ra, tuyệt đối chẳng có mảy may hư vọng. Do đó những biểu hiện này của họ được đức Phật khen ngợi. Đức Phật khích lệ họ và cũng đem lại lợi ích cho những quý vương này.

Ngô diệc cáo Phạm Vương, Đế Thích lĩnh vệ hộ nhữ.

吾亦告梵王。帝釋令衛護汝。

Ta cũng bảo Phạm Vương, Đế Thích hộ vệ các ông.

Đây là quả báo của họ, họ có thể phát tâm hộ niệm những người thiện này, đức Phật cũng khuyên Đại Phạm thiên vương, Đao Lợi thiên chủ hộ vệ họ. Đây là làm thiện thì được quả báo thiện, nhân duyên quả báo tư hào chẳng sai. Chúng ta phải hiểu rõ đạo lý này một cách thật sâu sắc, hiểu sơ sài không được, phải hiểu thật sâu, được vậy bạn mới biết tu thiện, biết được chỗ tốt của sự tu thiện, lợi ích của sự tu thiện, nên bạn cũng chịu làm theo. Sự việc bày trước mắt chúng ta, người hiện đại bất kể là người Trung Quốc, người ngoại quốc, có ai không ưa thích của cải? Mọi người đều bị của cải mê mắt. Lúc trước thế hệ tôi, đại khái trước khi ba mươi tuổi thì những người trẻ tuổi coi tiền tài, sắc dục, danh vọng, ăn uống, ngủ nghỉ rất lợt lạt, họ đều có một chút hoài vọng muốn lập công, ra sức làm một việc gì cho quốc gia, dân tộc, họ có tâm niệm như vậy. Bạn hãy hỏi những người trẻ tuổi hiện nay thử coi? Phát tài là hạng nhất, làm thế nào kiếm tiền, cách suy nghĩ của họ khác hẳn

với thế hệ chúng tôi lúc trước. Đừng nói là hiểu chuyện, trên hai mươi tuổi hiểu chuyện rồi, đầu óc mỗi người đều suy nghĩ làm thế nào kiếm tiền? Vào trường học, họ phải học ngành nào kiếm được tiền, phải học những ngành này, tương lai dân thân vào xã hội nhất định phải làm những sự nghiệp kiếm được tiền, không kiếm được tiền thì không làm. Nếu bạn quan sát kỹ càng, bạn hỏi những học sinh tiểu học, những đứa học lớp một, lớp hai làm sao kiếm tiền? Việc kiếm tiền được đặt ở hàng đầu, như vậy thì làm sao được! Như vậy là giáo dục thất bại triệt để. Tự tư tự lợi đạt đến mức cùng cực, xã hội còn có thể an định được sao? Mạnh Phu Tử có nói: “Kẻ trên, người dưới tranh nhau thủ lợi”¹, quốc gia như vậy sẽ nguy hiểm lắm.

Xã hội hiện nay đích thật từ trên tới dưới đều như thế nào? Lợi được đặt ở hàng đầu, chẳng còn đạo, chẳng còn nghĩa, chẳng còn lễ, cái gì cũng không muốn, chỉ muốn tranh lợi mà thôi. Mỗi người đều tranh lợi, như vậy không phải sẽ đánh lộn tới bể đầu chảy máu hay sao? Xã hội hiện nay, chúng ta thấy [phản ánh] trong tin tức, mỗi địa phương đều bạo động, cướp giựt, [mọi người] đều làm gì? Đều tranh lợi, tranh không được thì giựt. [Mọi người] đều làm chuyện gì? Đều là chuyện tổn hại người, lợi mình. Câu ‘tổn hại người, lợi mình’ sai rồi, không thể nói như vậy, nếu mọi người đều nói như vậy thì mỗi người đều làm việc tổn hại người, lợi mình cả. Chúng ta phải sửa câu này lại cho đúng, tổn hại người thì không lợi mình, tổn hại người thì sẽ hại mình. Mọi người nghe nói tổn hại người sẽ hại mình, thì họ sẽ không làm chuyện tổn hại người nữa. Tại sao? Họ sẽ không hại chính họ. Tổn hại người, lợi mình thì không sao cả, giết thêm vài người cũng không sao, mình tôi giàu có [là được rồi, còn người khác thì mặc kệ], suy nghĩ như vậy thì sai rồi! [Thật ra] tổn hại người chắc chắn sẽ không lợi mình, không lợi mình còn ở phía sau, tương lai nhất định sẽ đọa tam ác đạo.

Phật pháp nói nhân quả báo ứng rất thấu triệt, rất rõ ràng, thiếu nợ nhất định phải trả nợ, thiếu mạng nhất định phải đền mạng, bạn giết người thì tương lai nhất định sẽ bị người giết, trốn không khỏi. Bạn giết thêm một người, giết thêm một chúng sanh, tương lai bạn sẽ bị họ giết thêm một lần. Ngay cả động vật rất nhỏ cũng không thể giết; chúng có sinh mạng, cũng có tâm sân giận. Bạn giết chúng, tương lai khi chúng có thể lực, chúng nhất định sẽ giết bạn. Phật dạy rất hay ‘lúc nhân duyên gặp gỡ, quả báo vẫn phải tự thọ’. Bạn gạt kẻ khác thì nhất định bạn sẽ gặp người khác gạt lại; bạn hiếp đáp người khác thì kẻ khác nhất định sẽ hiếp đáp bạn; gieo nhân gì thì chắc chắn sẽ được quả báo đó. Chúng ta hiểu đạo lý này một cách sâu xa thì tại

---

¹ ‘Thượng hạ giao chinh lợi’

sao không làm người tốt? Tại sao không làm thêm chuyện tốt? Làm người tốt, làm chuyện tốt thì bạn sẽ có quả báo tốt. Chuyện tốt là gì? Tiêu chuẩn của chuyện tốt là gì? Nhất định phải đọc kinh Đại Thừa thì bạn mới biết chuyện gì là chuyện tốt, quả báo của chuyện tốt là gì.

Chuyện tốt thật sự trong thế gian là sự nghiệp của Bồ Tát, ngày nay chúng ta phần đông gọi là Phật sự, Phật sự là chuyện tốt thật. Nhưng dùng danh từ Phật sự sợ người ta hiểu lầm, Phật sự là gì? [Người ta thường nghĩ rằng] tụng kinh cho người chết gọi là Phật sự, vậy thì lạc quá xa rồi! Do đó hiện nay thuyết pháp là chuyện vô cùng khó khăn, thường thường làm cho người ta hiểu lầm. Chữ ‘Phật’ là Phạn ngữ Ấn Độ dịch âm ra, ý nghĩa của nó là trí huệ, giác ngộ, ‘Phật sự’ tức là trong đời sống sinh hoạt của chúng ta, trong hết thảy sự việc bạn đều có trí huệ, có giác ngộ thì hết thảy sự việc đều gọi là Phật sự. Chúng ta nhất định phải hiểu rõ ràng, rành rẽ những danh từ thuật ngữ này. Chúng ta đối với người, với sự, với vật đều dựa vào trí huệ cao độ, dùng cách nói hiện nay là dùng lý trí chứ không dùng cảm tình, cảm tình là mê, lý trí là giác; khi xử sự đối người tiếp vật chúng ta có lý trí, chẳng dùng cảm tình. Trong đời sống chúng ta dùng trí huệ cao độ thì [mọi việc] đều gọi là Phật sự, Phật sự như vậy thì mọi người đều vui vẻ, ai nấy đều vui thích, chúng ta nhất định phải hiểu rõ. Thế nên trong tất cả tâm hạnh, sự tướng, các sự việc của Phật, Bồ Tát là viên mãn, thù thắng nhất. Những gì Phật, Bồ Tát làm chẳng khác gì với đời sống hiện thật của chúng ta, chỉ là chuyển đổi tâm niệm trở lại, chuyển đổi mê, tà, nhiễm trở thành Giác, Chánh, Tịnh. Đời sống của bạn là Phật sự, quả báo của Phật sự vô cùng thù thắng. Chân chánh hạnh phúc, mỹ mãn chính là sống cuộc đời của Phật, Bồ Tát.

Hôm nay chúng tôi giảng đến đây thôi.